

Wotpočink za duše

Jezus praji:

**„Wzmiće na so mój spřah
a wukńće wote mnje; dokelž ja
sym ćicheje mysle a z wutroby
pokorny; tak namakaće wotpočink
za swoje duše. Přetož mój spřah
je łahodny a moje břemjo lochke.“**

(Matej 11,29-30)

Njeměrne su naše duše. Kóždy dzeń wala so syła powěsćow a nazhonjenjow na nas. Słyšimy dobre powěsće, ale tež špatne. Hospodarstwo je w krizy a tuž drje budže tež ličba bjezdžětnych stupać. Hdyž je to jenož někajka powěsć, tak nas to přejara njejima, ale hdyž je swójba potrjehena, tak su starosće wulke. Wozjewjenja politikarjow njeklinča jara wěste. Druhe starosće mamy wšelakich wosobinskih podeřdženjow dla, na přikład dla chorosće abo zwady.

Jezus wołaše ludźi z njeměrnej dušu k sebi, zo bychu wotpočink za swoje duše namakali. Hdyž běše wón na zemi a chodžeše z wučomnikami po israelskej zemi, tak móžachu ludžo jednorje k njemu hić. To woni tež činjachu. Přichadźachu chori, kotřiž so nadźijachu na pomoc, a starši, kiž prošachu wo strowotu za swoje džeći. Přiřdžechu zacpěci a hrěšnicy, kiž słyšachu slowo wodawanja a lubosće.

Hdyž chcemy džensa k Jezusej přiřić, tak dyrbymy tam dońć, hdžež móžemy jeho slowo słysec. W nim je wón džensa mjez nami. Na kemšach słyšimy jeho slowo, řečimy z nim w modlitwje a hrěchi so nam wodawaja w jeho mjenje. Tam předuje so nam ewangelij, dobre poselstwo. Štožkuli so tež stanje, Bóh je pola nas a wjedže wšo k dobremu kóncej. Bóh nam wodawa, hdžež smy zaprajili. Stupimy k wołtarjej, a tam je wón mjez nami w chlěbje a we winje. Hdyž je duša njeměrna a pyta wotpočink, hdyž smy sprócni a wobčeženi, tak směmy k Jezusej přiřić. W Božim domje

Hdyž chcemy džensa k Jezusej přiřić, tak dyrbymy tam dońć, hdžež móžemy jeho slowo słysec.

Rys.: J. Zejfart

móža naše njeměrne duše wotpočink namakać.

Hdyž je čěło chore, tak džemy k lékařej, zo bychmy pomoc namakali. Lěkar staji diagnozu a wupisa tablety. Nětko je na chorym, hač ma so wón po lékařskej radže a sam wšo za wustrowjenje čini. Zamotwitosć pacienta je prašana, jeho aktiwne zasadenje, hewak najlěpše lékařstwo nič njepomha. Tak je tež z wustrowjenjom duše. Jezus napołoži nam swoje břemjo a swój spřah, zo by duša wočerstwjenje a wotpočink, měř a pokoj namakala. Jezusowe břemjo a spřah – to je kazń lubosće, kotraž so nam napołoži. „Ty dyrbiš Boha, swojeho Knjeza, lubować z cyłej swojej wutrobu a z cyłej swojej dušu a z cyłej swojej mysly. Ty dyrbiš swojeho blišeho lubować kaž sam sebe.“ To njeje jednory, ale skerje čězki žiwjenski program, wšako dyrbi so přinarodženy egoizm přewinyć. Bjez Božej pomocy to njepořdže. Tola poněčim je žiwjenje w lubosći lóše. Je to

kaž z fyzioterapiju po chorosći: Po přenich zwučowanjach wšitko boli, dokelž je čěło přenapinane. Tola poněčim so čěło na sport zwuči a terapija čini samo trochu wjesela. Křesćan so poněčim na Jezusowy spřah a na jeho břemjo zwuči. Potom njeje žiwjenje w lubosći počezowanje, ale spokojenje a druhdy samo wjesele. Znajmjeńša ménješe Jezus, zo je jeho spřah łahodny a jeho břemjo lochke. Wotpočink za swoje duše namakamy potajkim přez Bože slowo a přez aktiwnu lubosć. Wjerćenje wokolo swójskich problemow so přez to pominja. Dušiny njeměr woćichnje. Namakamy wotpočink za swoje duše. **Jan Malink**

*Mój přah a břemjo lochke je;
a štož je ze mnu ponjese,
so njepotłóči dele,
ja jemu nosyć pomhać chcu
a jeho k njebju pozběhnu,
wón njepřiřdže do hele.*

Spěwarske 482,2

Wohěń, woda, hołb?

Runje smy swjatkiswječili. 40 dnjow po jutrach je so swjaty Duch mjez

Jezusowymi wučomnikami na wosebite wašnje jewił. Tutu zajmawu stawiznu namakaš na 2. stawje Japoštołskich skutkow.

Za swjateho Ducha znajemy wšelakore wobrazy. Čitaj na příklad w bibliji Japoštołske skutki 2,2+3 a Mark 1,10! Kotre ze scěhowacých wobrazow su tam mjenowane? A što měniš k zbytnym wobrazam? Maja za tebję tež něšto ze swjatkami abo ze swjatym Duchom činić?

Beata Richterowa

Rys.: B. Richterowa

Serbski swjedžen we Wojerecach a w Brětni njeźelu, 14. junija 2009

- 9.15 hodź.** přijězd serbskich towarstwow k Janskej cyrkwi
- 9.30 hodź.** dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom (Serbski superintendent Jan Malink, farar Joachim Nagel)
- 11.00 hodź.** wotjězd ze zapřahami wot Janskeje cyrkwy do Brětnje
- 12.30 hodź.** přijězd zapřahow w Brětni, wobjed
- 14.00 hodź.** ludowe spěwanje a program, wuhotowany wot serbskich towarstwow
- 15.30 hodź.** swaćina
- 16.00 hodź.** zakónčenje z dujerjemi a z požohnowanjom

SERBSKÍ · CYRKWINSKÍ · DŽEŇ

63. Serbski ewangelski cyrkwinski džen

21. junija 2009 w Korjenju

300 lět delnjoserbski Nowy Zakon

- 10.00 hodź.** swjedženske kemše z Božim wotkazanjom, předuje farar Helmut Hupac z Kórjenja, zdobom kemše za džěci, po tym postrowy našich hosći
- 12.00 hodź.** wobjed w hosćencu „Běly jelen“
- 13.00 hodź.** připołdniša přestawka ze zhromadnym spěwanjom a krótkimi přinoškami při cyrkwi
- 14.30 hodź.** zhromadźizna w cyrkwi z přednoškomaj Fabiana Kaulfürsta (Serbski institut Choćebuz) a Wenera Měškanka (Serbski muzej Choćebuz) wo žiwjenju a skutkowanju Kórjeńskeho fararja, přeložowarja a nakładnika Jana Bogumiła Fabriciusa (1681–1741)
- 15.30 hodź.** zakónčenje při pomniku Fabriciusa před faru

Wšitkich Serbow lubje na cyrkwinski džen přeprašujemy. Serbski rozhłós rbb a MDR kemše wusyłatej.

Porjedženka

W nastawku „Dopomnjenki na stary čas“ wot Waltraud Trólcoweje w mejskim čísle ma na stronje 5 prawje rěkać: „1952 sym wyšu šulu jako druha najlěpša wot 120 abiturientow skónčila.“ Awtorka njeje Serbsku wyšu šulu, ale Schillerowu wyšu šulu wopytała. Prosimy wo wodaće.

Redakcija

Kak dojedźemy sej do Korjenja na cyrkwinski džen?

Z Budyšina pojedźe njeźelu, 21. junija, wosebity bus na Serbski ewangelski cyrkwinski džen do Korjenja pola Choćebuz. Wotjedźemy w 7.45 hodź. wot awtowego doma „Flack“ blisko Bebeloweho naměsta w Budyšinje. Wrócimy so někak w 17.30 hodź. do Budyšina. Bus pojedźe po dróze B 96, tak zo móžeja zajimcy při busowych zastaniščach w Małym Wjelkowje (7.55 hodź.), Chelnje (7.56 hodź.), we Łuze (8.00 hodź.), w Nowej Wsy (8.05 hodź.), Rakcach (8.10 hodź.), Čisku (8.30 hodź.) a we Wojerecach, Łužiske naměsto (8.35 hodź.) přistupić. Prosimy wo to, zo bychy so wobdźělnicy, kotrež chcedza z busom sobu jěć, pola Měrcína Wirtha (telefon: 0 35 91 / 60 53 71, wodnjo na džělowych dnjach tež 0 35 91 / 49 72 26) přizjewili. Ale tež bjez přizjewjenja so kóždy sobu wozmje, dalokož su hišće swobodne městna w busu.

Štóž sam ze swojim awtom jědže, njech na to džiwa, zo ma bórze na započatku města Choćebuz při poměrny małym křižowanišću naprawo do Kórjenja wotbočić. Pučnik tam pokazuje do „Cottbus – Kahren“.

Měrcín Wirth

Ze Serbskim busom do Českeje

Lětuši Serbski bus pojedže, da-li Bóh, sobotu, 12. septembra 2009, do Českeje. Wotjědžemy rano we 8.00 hodź. w Budyšinje na znatym městnje pola Flackec awtowego domu. W Železnym Brodže swjećimy českoserbske kemše a smy přeprošeni na wobjed w tamnišej wosadze. Po wobjedze chcemy na pohrjebnišću blisko Veseca pod Kozakom na lubeho přečela Serbow, njedawno zemrěteho fararja Miroslava Hlouška, spominać. Dale pojedžemy po krasnym puću přez Semily a Vysoké nad Jizerou do Kořenova. Ducej po puću změjemy rjane wuhlady na Kyrkonoše a pozastanjemy ke kofejpicu a k zhromadnemu spěwanju. Kapała w Kořenovje je lětsa sto lět stara. Farar Jiří Polma ze Železného Broda budže mjez nami a chce nam wšelake zajimawostki powědać. Wottam mamy rjany wuhlad do Jizerskich horow a do Kyrkonošow. Wo koło 19 hodź. wrócimy so do Budyšina.

Přepróšujemy was wutrobnje na tutón wulět. Jězba płaći za dorosćeneho 25 eurów a za džěčo 10 eurów. Přizjewće so prošu pola Měrćina Wirtha w Budyšinje (tel. 0 35 91 / 60 53 71). **Handrij Wirth**

Na klasisku hudźbu do Bukec

Zajimcow klasiskeje hudźby přepróšuje Bukečanska wosada na wosebitu Božu službu do swójeho Božeho domu sobotu, 13. junija, w 19.00 hodź. Z něhdyšeje stolicy Kazachstana pochadzacej sotře Alija Turetajewa (klawěr) a Aisha Turetajewa (husle) přednjesetej zhromadnje z nětko w Mnichowje studowacej rodzenej Bukečanku Gabrieli Lippmanec (prěčna pišćalka) twórbu Bacha, Beethovena, Chopina a Mozarta.

Je to druhe zarjadowanje tuteho razu, hižo w januaru lěta 2008 koncertowaštej sotře Alija a Aisha w Bukecach a ze swójimi wurjadnymi wirtuoznymi interpretacijemi přihladowarstwo nimoměry zahorišćej. Na lětuši koncert přepróšujetej wosada a kulturu spěchowace towarstwo Bukecy wšěch na klasiskej hudźbje zajimowanych. Wopytowarjo koncerta w lěće 2008 so na tutu hudźbnu dožiwjenje hižo wjesela.

Arnd Zoba

Nowy biskop w Berlinje

Regionalna synoda w Berlinje wuzwoli 15. meje Markusa Drögu za noweho biskopa Ewangelskeje cyrkwy Berlin-Brandenburska-šleska Hornja Łužica. 54lětny teolog skutkuje tuchwilu jako superintendent w Koblenzu w Porýnsko-Pfalcy. Lětsa w nowembrow nastupi wón naslědnistwo biskopa Wolfganga Hubera, kotryž so na wuměnk poda.

T.M.

Ewangelska srjedźna šula w Rakecach

Dnja 1. meje swjećeše so w Rakečanskej cyrkwi w přitomnosći Serbskeho superintendenta Jana Malinka a jeho mandželskeje, Rakečanskeho wjesnjanošty Jurja Paški kaž tež wjacorych zapósłancow gmejskeje rady swjedźenska nutrnosť. Z połhodźinskim zwonjenjom roznjese so daloko po kraju wjesoła powěsć: Z nowym šulskim lětom załoži so nowa šula. Sakska kubłanska agentura je Ewangelskemu šulskemu towarstwu we wokrjesu Budyšin dała dowolnosť, w Rakecach załožiť srjedźnu šulu.

Nutrnosť bě napjelnjena z džakom napřećo Bohu. Spěwachmy wšitke štučki kěrluška „Wulki Božo, chwalbu či“. Wulka radosć knježeše pola wšitkich, kiž su wjele časa a mocow za to woprowali, zo smě so šulske kubłanje w Rakecach dale wjesć. Před štyrjomi lětami bě kultusowe ministerstwo Rakečanskej gmejny jako nošerše šule zdžělilo, zo ma so statna srjedźna šula 2009 přesnadneje ličby šulerjow dla zawrěć. Intensiwnje prócowanja wjesnjanošty, přikaz zawrěća wotwobarać, k žanemu wuspěchnej njewjedzechu. Tak rozsudži so gmejska rada wosadze namjetować, šulu přewzać do swobodneho nošerstwa.

Iniciatiwna skupina pod nawodom fararja Andreasa Kecki je w běhu zašeho lěta wšitke wuměnjenja za to stworila, zo bu załoženje ewangelskeje šule móžne. Při tym je spomóžnje sobu džěłať znaty Lipšćanski pedagoga a psychologa dr. Ralf Hicthier, kotryž budže nawoda noweje šule.

Wjac hač 25 džěci je přizjewjenych za ewangelsku srjedźnu šulu, na kotrejž maja zahorjenje za wuknjenje, mjezsobna dowěra a orientacija na křesćanskich hódnotach w srjedźišću stać. Šulerjam, starším, wučerjam, haj cyłej zjawnosći dyrbi so wuwědomić, zo zložuje so wša naša kultura, naš wšědny džěń a cyłe praktiske žiwjenje na židowsko-křesćansku tradiciju. To ma so wuknyć, zaso wuknyć. Hdyž chcemy zamołwiće přichod tworić, dyrbimy z nazhonjenjom stawiznow čerpać.

Z cyrkwinskej chorhoju witachu 1. meje załoženje Pawołskeje šule w Rakecach.

Swěrnje słowam swjateho Pawoła, jeho pominanjam a napominanjam, chce Pawołska šula swědčić wo křesćanskej wěrje a ju dale dawać jako kruty zakład za žiwjenje. 6. junija zeńdu so wučerjo k seminarej, na kotrymž maja so wažne wobsohowe a džělowe nadawki rjadować.

Tež serbska rěč něhdy serbskeje wsy a wosady Rakecy ma so w šuli hajić a nałožować. Na jednotnej šulskej drasće, w kotrejž budu wšitcy šulerjo chodźić, je wobraz raka widjeć, wot kotrehož wšak so serbske mjeno Rakecy wotwodźuje.

Njedzelu popoždnu, 9. awgusta, chcemy swječić poswjećenske kemše. Nazajtra, 10. awgusta, so potom kubłanje a wukubłanje džěci w Rakecach pod znamjenjom křesćanskeho poselstwa dale powjedže.

Pawoł je Korintiskim pisał: „Nichtó nje-pytať, štož jeho je, ale kóždy, štož teho druheho je.“ (1 Kor 10,24). Za šulu, jeje sobudžělaćerjow a spěchowarjow, wšěch šulerjow a starších wuprosymy Bože žohnowanje. Dalše informacije namakaće na homepage šule pod adresu www.paulus-mittelschule.de. **Anne Simonowa**

Skupina hłownych spěchowarjow załoženja ewangelskeje srjedźneje šule w Rakecach po swjedźenskej nutrnosći 1. meje, mjez nimi farar Andreas Kecke z Rakec, wučerka Anne Simonowa z Trupina (druhi a štwórta wotprawa), Rakečanski wjesnjanošta Jurij Paška a Serbski superintendent Jan Malink (prěni a třěci wotlěwa) Foće: Olaf Langner

„Přichod Serbow w Delnjej Łužicy wostanje za mnje wotewrjene prašenje“

Rozmołwa z fararjom a bywšim předsydu Spěchowanskeho towarstwa
za serbsku řeč w cyrkwi Helmutom Hupacom z Korjenja

Knjez farar Hupac, Wy sće jedyn z mało fararjow, kiž tež kemše w delnjoserbskej řeči swjeća. Pochadžeće z delnjoserbskeje swójbje?

Haj, pochadzám ze serbskeje swójbje w Prjawozu. Tam sym so 18. junija 1950 narodził. Nan je najprjedy doma jako ratar džětał, potom w Choćebuzu pola weterinarneje hygieny jako wobhladowar mjasu. Tež mać je najprjedy doma w ratarstwie džětała hač do založenja prodrustwa 1960. Potom bě přistajena na statnym notariacie w Choćebuzu. Běchmoj doma dvě džěsći, bratr je wosom lět młódsi hač ja.

Tak sće jako džěćo hišće z ratarskim džětom wotrostl?

Dołhož bě džěd žiwy, mějachmy doma srěnje ratarstwo, něhdže štyri do pjeć kruwow, konja, něšto swini. Ze sydom lětami sym přěni raz kruwu dejil. Zo dyrbjachmoj jako džěsći sobu na polo, na łuku a do hródže, bě samozrozumliwe. A bě to zdžěla čěžke a napinace džěto. Z teho časa wěm, kelko prócy tči za jeničkej běrnu a jeničkim chłěbom. Bohužel to mnozy džensa hižo tak njewědža a wšo jako samozrozumliwe bjeru.

Móžeće so snadź na wosebity podawk z džěćatstwa dopomnić?

Jako sydomlětny sym so bjezmała zatepil. Běchmoj z maćerju a wolacym zapřahom na łuku po trawu jětoj. Nadobo so wóz někak wupowěsny, kuleše so po skłóninje dele k přirowej a so při mošće zwróci. Ja, kiž běch na wozu sedžał, zlečach do wody a deski woza padnychu na mnje. Bě to tajki hłuboki a šěroki přirow mjez Małksu a Sprjewju. Na zbožo bě w bliskosci muž, kiž chwataše na pomoc a mje z wody wučahny.

Helmut Hupac z maćerju a wowku wokoto lěta 1953 Foto: priwatne

Hdyž pochadžeće ze serbskeje swójbje, sće ze serbskej řeču wotrostl?

W našej swójbje běchu wšitcy Serbja. Maćernaj staršej bydleštaj w Smogorjowje, nanowaj staršej pola nas w Prjawozu. Wobě wowce chodžešter wšědnje w serbskej drasće. Mać měješe hišće swjedžensku drastu, kiž sej składnostnje, wosebje k zapustej, zwoblěka. Sym w swójbje serbsku řeč słyšał. Džěd a wowka řečeštaj mjez sobu zwjetša serbsce, bohužel pak moja luba wowka hižo zahe zemřě. Staršej mjez sobu poprawom tež serbsce řečeštaj, hdyž běštaj samaj abo hdyž mój džěsći ničo rozumić njesmědžachmoj. Z namaj hólcomaj pak nchtó serbsce njerěčeše.

Tak njeje serbsčina Waša maćerna řeč?

Sym pasiwnje ze serbsčinu wotrostl. Wosebje přez džěda a wowku mějach kontakt k tutej řeči. Wěm so dopomnić, zo je džěd kóždu njedzelu, a to přeco popođnju w samsnym času, w Tešnarjowych přědowanskich knihach čitał. Druhdy je mi tež něšto předčitał, druhdy so tež sam w čitanju pospytach. Tutu knihu wobsedžu džensa ja a sej ju jara wažu. Pozdžišo, hdyž běch wjetši, sym ze swojej wowku w Smogorjowje druhdy serbsce řečał.

Móžeće sej wujasnić, čehodla so z džěćimi serbsce njerěčeše?

To běše tajki proces we wsy a w swójbach. Přez industriju a přesydlencow to němske dominowaše. K temu přińdže powšitkowny problem w Delnjej Łužicy, zo ludžo tu nimaja žane serbske sebjewědomje. To je w Hornjej Łužicy hinak. Wo tym so džensa hišće druhdy z nanom wadžu. Wón so mje praša, čehodla poprawom te serbske džěto

činju, a je mjenje, zo to nima zmysla a zo řeč ničo hódna njeje. Řěčimoj tež džensa němsce mjez sobu. Wón pak přińdže husto na serbske kemše a čita rady Nowy Casnik. Na kemšach słyši najradšo předarja Frahnowa, dokelž tón najbóle ludowje řeči, a z Casnika dyrbjuju jemu druhdy něšto před-

Farar Hupac při přepodaću nowych delnjoserbskich spěwarskich na zhromadźenje Towarstwa za spěchowanje serbskeje řeče w decembru 2007 Foto: J. Maćij

čitać, dokelž sam wšo njerozumi.

Sće potom w šuli serbsce nawuknył?

Chodžach najprjedy tři lěta do Prjawozu, potom pjeć lět do Brjazyny do šule. We woběmaj šulomaj serbsčinu njepodawachu. Tak sym hakle na wyšej šuli w Choćebuzu prawje serbsce nawuknył.

Čehodla sće na Serbsku wyšu šulu šoł, hdyž sće tola lědma něšto serbsce móhł?

To njebě žadyn wědomy rozsud wote mnje. Najskerje je so to centralnje tak rjadowało. Myslach wšak sej, zo scyła na wyšu šulu njepřińdu, wšako žanu młodžinsku swjećbu njemějach. Běch potom wjesoly, zo běch na serbskej šuli, dokelž so tu tež to politiske tak jara wažne njebjerješe kaž na druhich wyšich šulach. Hač na někotre wuwzaća mějachmy poprawom politisce moderatnych wučerjow. Marja Rječekc bě wšě štyri lěta wot 1965 do 1969 moja rjadowniska wučerka a mam ju w dobrym pomjatku.

Što je Wam šula w serbskim nastupanju dała?

Tam sym nawuknył šulsku serbsčinu řečec a pisać. Ale bě to tež trochu džiwne a cuze, dokelž bě řeč w šuli hinaša hač na wsy, a wjesna řeč bě wutrobje bliša. ⇒

Što je Was pohnuło teologiju studować?

Sym w cyrkwinskej tradiciji wotrostł. Wot swojeho štwórtého žiwjenskeho lěta je mje wowka kóždy njedzělu sobu kemši w Prjawozu brała. Tam bě tehdy farar Wenzke, kiž bě dobry předar a přirodna awtorita. Jeho zloty zub, kiž so při rěčenju přeco frinkoleše, činješe na mnje hóla wosebity začišć. Wulki wliw měješe na mnje tež mój konfirmator farar Hain w Brjazynje. Z nim sym wjele rěčať wo wěrje a fararskim powołanju. Moja mać bě jara pobožna a mój rozsud witaše. Z nanom mějach konflikty. Wón chcyše, zo bych radšo něšto medicinskeho činil, dokelž jako farar w socializmje jenož wušparanja změju.

Kajka bě reakcija na wyšej šuli?

Mějach najprjedy strach, to tam prajić, ale potom poprawom žane čeže njemějach. Sym jenički teologa, kiž je we wšěch lětdziesiątkach ze Serbskeje wyšeje šule resp. Serbskeho gymnazija w Choćebuzu wušoť.

Hdže sće teologiju studowať?

Běch so na Humboldtowej uniwersiće w Berlinje přizjewil. Potom pak dyrbjach najprjedy poľdra lěta do wójska a hdyž so wróćich, přezjewich so na Rěčny konwikt w Berlinje. Tam sym wšě lěta wot 1971 do 1977 studowať. Tutón studij bě kmaňši hač na uniwersiće. Konwikt bě poprawom wuchodna filiala Cyrkwinskeje wysokeje šule w zapadnym Zehlendorfje. Bě njewotwisny wot stata, mějachmy jara dobrych docentow a přistup ke kniham, kiž hewak w NDR njeběchu dóstać. Njemějachmy tež žadny marxizm-leninizm, ale město teho powšitkownu filozofiju. Přizamknjeny bě hnydom student-ski internat, hdžež mějachmy dobru zhromadnosć.

Měješće tehdy zwisk k serbskemu student-skemu žiwjenju?

Ně, scyła nic. To serbske bě za mnje najprjedy raz wotbyte. Jako student pak zeznach so tehdy trochu z medicinu a z katolskej cyrkwju.

Rozložće to prošu trochu bliže.

Džětach připódlu, zo bych sej něšto pjenjz zaslužil, jako hladar na raka chorych pacientow w šariteji. Tam zběrach nazhonjenja, kiž čas žiwjenja njezabudu. Dopomnju so na młodeho muža z Mišna, kiž w nocy raz ke mni do hladarskeje stwy přińdže a so mje hóрко plakajo prašeše, hač dyrbi wumřěć. Tamny, njekřescánski, so prašeše za Jezusom a hač jeho poselstwo tež jemu plaći. Tam sym nazhonil, što je woprawdže wažne w žiwjenju. Z teho džensa hišće čerpam.

W kotrym nastupanju?

Mamy w swójbje wjele chorosćow. Sam wšak swójbju nimam, ale nan je hižo wjele lět inwalida, mać je před pjeć lětami zemřěła a młódsi bratr je před třomi lětami čežko schorił a nětko tež inwalida. Tak mějach a mam so wjele wo chorych starać. Kak zbožowni móžeja wšitcy być, kiž su strowi!

Kak je dóšlo k zwiskej z katolskej cyrkwju?

Jako studenća džěchmy druhy do katedrale swj. Jadwigi. Słyšach tam kardinala Bengscha předować. Wón rěčeše ludžom z wutroby a je sej tež politisce wjele zwěriť. Raz je ze swojim kijom na špundowanje dumpať a prajiť: „Wir haben den Sozialismus nach allen Seiten abgeklopft und wir haben ihn für hohl befunden.“ A jeho dumpanje kija je k temu prózdnje klinčaťo. To bě njezapomnita scena. Chodžach tež do katolskeje studentskeje wosady w Berlinje. Móžu rjec, zo sym ze studentskeho časa „katofilny“. Tež pozdžišo jako farar mějach a mam dobry zwisk ke katolikam. Tak sym po přewróće z katolskim duchownym hromadže natwariť dušepastyrstwo w Choćebuskej chorowni. W našej wosadnej wsy Kopańce je „Don Boskowy dom“, młódsin-ske kubtanišćo Zhorjelskeho biskopstwa. Hajimy dobre ekumeniske džěťo, swjećimy hromadže swj. Měrcína, mamy ekumeniske kemše a wudžeržujemy wosobinske zwiski.

Kajke běše Waše wuwice po studiju?

1978 běch wikar w Neuruppinje, 1979 wopytach předar-ski seminar w Gnadauwje

Doma w Prjawozu je Helmut Hupac wotrostł z ratarskim džěťom.

Foto: priwatne

a zložich 2. teologiski eksamen. Potom džěťach tři lěta w Choćebuskim cyrkwinskim zarjedže. Wot 1. junija 1983 skutkuju w Korjenju, 11. decembra 1983 buch w cyrkwi swj. Mikławša w Choćebuzu wot generalneho superintendenta Reinhardta Richtera ordinowany. 1995 dóstach hišće susodnu wosadu Górnjenow k temu.

Farar Helmut Hupac na delnjoserbskich kemšach 8.1.1989 w Žylowje Foto: archiv PB

Předstajće prošu skróčka swojej wosadže.

Korjeń ma bóle měšćanski charakter. Za čas NDR to njebě žadyn lochki plester. Mějachmy jako wosada tójšto konfliktow mjez čerwjenej gmejnu a šulu. Hdyž přińdžech sem, bě tu někak 700 do 800 wosadnych, džensa je jich něšto přez 500. Górnjenow je hišće bóle wjesny a ma něhdže 750 wosadnych. Mam kóždy njedzělu dwoje kemše z něhdže 20 do 50 kemšerjemi. Potom mamy wšelake kruhi za młódsinu a žony, pomocny kruh za wotwisnych atd. Nimo teho wukonjach přeco wšelake džěťa zwonka wosady. Tak běch wot 1990 do 1996 zastupowacy superintendent Choćebuz. Hač do njedawna podawach tež nabožinu na Picnjanskim gymnaziju.

Namaka so we Wašimaj wosadomaj hišće něšto serbskeho?

Njeje tu nictó, z kotrymž móht serbsce rěčeć. W Górnjenowje bě stara žona, kiž je so wjeseliła, hdyž sym serbsce z nej rěčať, hačrunjež wona serbsce jenož rozumješe a sama rěčeć njemóžeše. Wona pak je mjeztym wumřěła. We wosadnym předstjej-čerstwje je młody muž z Kopaca, kiž je na Serbskim gymnaziju byť. Z nim so přeco serbsce strowimaj a druhy něšto sadow rěčimaj. To serbske we wosadže žanu rólu njehraje. Tež wo serbskich stawiznach je lědma něšto znate. Njewěm ani, što a hdy bě tu posledni serbski farar. Z tym chcu so pozdžišo raz na wuměnk zaběrać.

Njeje scyła ničo serbskeho zwostaťo?

Nimamy tu ani žanu serbsku mentalitu. Tež tradicije su so hižo dlěje zhubili. To je frapantne, zo je Choćebuski wokrjes kaž džěleny. Móžeš liniju čahnyć po dróze Baršć-Choćebuz-Wětošow. Sewjernje tuteje linije maš serbske wsy ze serbskej mentalitu, nałožkami a džěťa hišće rěču. Južnje tuteje linije je to serbske cyle zašťo. A z rěču je so hustodosć tež wěra zhubiła.

27. septembra 1987 sće Wy w Dešnj po lětdziesiątkach přestawki zaso přenje kemše w delnjoserbskej rěči swjećić. Kak je k temu dóšťo? ➔

Ideju a iniciatiwu měješe Christina Klie-mowa, tehdy Jahnojc. Wona je mje na-rěčała. A tak smy to spytali. Za mnje běše to wšo jara eksperimentelne, běch sej njewěšty, njeznajach ani trěbny wokabu-lar. Christina měješe wšelake knihi a po-dložki a z tych smy sej liturgiju a wšo dalše pripravili. Njewědzachmy tež, hač scyła něchtó přińdže. Při kofeju nam potom lu-džo prajachu, zo měli dale činić. Bórže smy pytnyli, zo za to kručiši fundament trjeba-my. Tak smy so na Choćebuskeho general-neho superintendenta Richtera wobročili a 26. septembra 1988 džělowu skupinu Serbska namša založili.

Kemše běchu potajkim wuspěch?

Na kóždy pad. Běch překwapjeny, zo so tak derje přiwzachu a zo mějach takrjec lawinowy efekt. Džiwam so, što je z toho wšo nastalo: prawidlowne kemše, wšelake spisy, rozhtosowe wusyłanja, skrótka: wšo delnjoserbske cyrkwinske džěło.

Wy pak njeběšće w scěhowacych lětach wjace hłowny serbski předar?

Serbske kemše swjećil je potom wjacore lěta farar na wuměnkku Herbert Nowak. Pozdžišo su dalši k temu přišli. Džensa mam wob lěto jedne abo dwoje serbske kemše. Činju to rady, hačrunjež je to trochu wobćežnišo. Wudžělam sej předowanje pisomnje a dam potom někoho z wěcywu-stojnych korekturu čitać.

Přidatnje k skupinje Serbska namša je so w lěće 1994 hišće Towarstwo za spěchowanje serbskeje rěče w cyrkwi založilo. Za čo bě wone trěbne?

Widžachmy wšak, zo by so serbske džěło móhlo rozšěrić. Generalny superintendent Richter jednaše tehdy z předarjom Frahn-wom a tak zrodzi so ideja, založić towar-stwo, kotrež jeho přistaji. Z toho časa so skupina Serbska namša jenož hišće wo organizaciju serbskich a dwurěčnych kem-šow stara. Towarstwo džěła šěršo. Mje wu-

zwolichu tehdy za předsydu a nawjedowach towarstwo nimale 15 lět hač do loń-šeho decembra.

Kelko člonow ma towarstwo?

Tuchwilu mamy pjećadwaceći, na zapo-čatku běchmy wjac hač třicećo. Před něšto lětami su někotři wustupili. Mějachmy tehdy sylne rozestajenja dla toho „sorbisch“ abo „wendisch“.

Zwotkel bjerje towarstwo pjenjezy za přistajenje wosoby za serbske cyrkwinske džěło?

Generalny superintendent Richter je so tehdy wo to starał, zo dóstanjemy pjenjezy wot westfalskich sponsorow. Předewšěm bě to sudnik, kotryž nas lěta dołho podpě-rowaše. Wón bě chwilu w Choćebuzu džě-łať, so tu za to serbske zahorił a samo trochu serbsce wuknył. Hdyž džěłaše potom zaso w zapadze na hamtskim sud-nistwje, so wo to postara, zo dósta naše towarstwo pjenjezy wot ludži, kiž běchu so k plaćenju pokuty zasudžili. Wot toho pla-čachmy mzdu najprjedy předarjej Frahn-owej a wot lěta 2001 fararjej Schüttej.

Džensa mzdu hižo njeplaćiće?

Naše pjenježne žórło w lěće 2006 dla scho-rjenja woneho sudnika zaprahny, tak zo njemóžachmy wot lěta 2007 financowanje hižo zawěsćić. Nětko přińdu pjenjezy po swojoraznym puću wot Vattenfalla přez Domowinu k cyrkwi. Manfred Hermaš to rjadyje jako předsyda Serbskeje přirady Berlinsko-braniborskeje cyrkwyje. To běži zwonka našeho towarstwa.

Čehodla cyrkej serbske džěło njeplaćići?

Cyrkej njewidzi tu žanu zamołwitosć za sebje. Staja serbske džěło na samsny stop-jeń kaž dušepastyrstwo w chorowni. Serbski problem za cyrkwinske wjednistwo w Berlinje scyła žadyn njeje. Nječini so tež ničo za dalekublanje teologow w tym na-stupanju. Praja, zo čakaja na to, zo sej

wosady serbskeho fararja žadaja.

Kajke je nastajenje fararjow w Delnjeju Lužicy napřečo Serbam?

Hišće w 70tych a 80tych lětach zašeho lěstotka běchu fararjo husto přečiwo Serbam nastajeni. To je so změniło. Mamy džensa nowu generaciju, w kotrež su něm-scy kolegojo zasadnje wotewrjeni napřečo temu serbskemu.

W lěće 2001 towarstwo fararja Schütta přistaji, kotryž pak tehdy serbsce njemóžeše. Čehodla njejsće Wy tehdy tute serbske džěło přewzať, wšako sće hižo serbsce móhł?

Serbske džěło wučinja 25 % džěloweho městna. Ja mam jako farar 100 % přista-jenja a njemóžu wšak 125 % džělać. Farar Schütt w Dešnje měješe jenož 75 % přista-jenja a tuž džěło rady přewza, wšako ma tež swójbu zežiwić. Přistajenje so zwjaza

Po nimale 15 lětach jako předsyda pře-poda farar Helmut Hupac (naprawo) w de-cemburu 2008 nawodnistwo Towarstwa za spěchowanje serbskeje rěče w cyrkwi swo-jemu naslědnikej wučerjej Uwe Gutšmidtej.

Foće: W. Měškank

z wuměnjem, zo wón serbsce wuknje. Njebě to zbožowne, ale njemějachmy žanu alternatiwu.

Kajka je situacija nětko po wosom lětach?

Optimalna wona wěsće njeje. Hdys a hdys něchtó začuće zwurazni, hač drje njemó-hlo serbske cyrkwinske žiwjenje trochu čili-še a aktiwniše być. Wjele tež nětko hišće na ramjenjach aktiwnych lajkow wotpočiwa.

Nimale 15 lět sće byť předsyda towar-stwa. Sće z wuslědkom jeho džěła spokojom?

Problem je, zo smy přez wšitke tute lěta cyłe pjenjezy jenož do personalnych ko-štow tykali. Bě to nimale 10 000 eurow wob lěto. Hdyž sej pomyslu, kelko to w bě-hu lět bě a kelko bychmy za to na příklad serbskeho nabožneho pismowstwa čišćeć dać móhli! Tak pak su wšě pjenjezy přeč a poprawny nadawk, w šerokim zmysle spěchować serbsku rěč w cyrkwi, njejsmy spjelili. ➔

Sobustawy Towarstwa za spěchowanje serbskeje rěče w cyrkwi w decemburu 2006 při pomniku Fabriclusa před Korjeńskej faru, wotlěwa: farar n. w. Klaus Lischewsky, Uwe Gutšmidt, Měto Pernak, Ana Kosacojc, farar Helmut Hupac, dr. Doris Teichmannowa, farar n. w. Dieter Schütt, předar n. w. Juro Frahnaw, Antje Kellowa

Na swjedženskich kemšach k přepodaću nowych delnjoserbskich spěwarskich w februaru 2008 w cyrkwi w Žylowje, wotlěwa: farar Helmut Hupac, farar n. w. Dieter Schütt, Ana Kosacojc, farar Hans-Christoph Schütt, předar n. w. Juro Frahnaw, farar n. w. Cyril Pjeh

Čehodla sće loni předsydstwo towarstwa zložil?

Po pjatnaće lětach, sej myslach, móht tež raz něchtó druhi nawodnistwo přewzać. Na mnje čakaja w blišim času wjetše twarske předewzaća we wosadže, za to trjebam čas. Tak sym sej prajil: Hdyž su spěwarske nětko wotzamknjene, chcu trochu wodychnyć. Tehodla sym towarstwo prosyl druhého předsydu namakać. Wučer Uwe Gutšmidt je mój naslědnik.

Kajki podžěl maće na nastaću delnjoserbskich spěwarskich?

Po smjerći generalneho superintendenta Richtera přewzach koordinaciju. Sym redakciski kruh drastisce redukował na dwě wosobje, dr. Doris Teichmannowu a Měta Pernaka. Bě to hoberske džěło w poslednimaj lětomaj.

Sće z wuslědkom spokojom?

Dosłowo generalneho superintendenta Richtera bych rady tež němsce wotčísčane měł a někotre wažne kěrlušy mi pobrachuja. Zasadnje pak je to dobre a zakładne džěło, na kotrež móže so pozdžišo natwaric. Dodawki su při nowonakładach nětk lochko móžne.

Ličiče z nowonakładom?

Nic tuchwilu, ale w zasadže njejsym nje-optimistiski.

Bě čišć w dwojim pismje woprawnjeny?

Bě to dobre rozrisanje. Stari móža šwabach lěpje čitać. Dyrbju přiznać, zo tež ja radšo šwabachske pismo čitam. To so mi lóšo čini. Mjerzało je mje jenož rozprawnistwo wo spěwarskich w našich němskich nowinach. To su někotři Serbja, kiž za to „wendisch“ wojuja, swoje njewěcowne mjenje wo serbskim prawopisu do Němcow trubili – nam na škodu.

Kajke stejišćo maće Wy w prašenju „Sorbe“ abo „Wende“?

Tutón konflikt wšak wobsteji jenož w němskej rěči. Serbsce su wšak wšitcy „Serbja“. Ja sym ze zaprijećom „wendisch“ wotrostł a přez to je mi wone mentalnje lubše. „Sor-bisch“ znaju hakle z časa wyšeje šule, wěm pak, zo je tute pomjenowanje wědomostnje korektniše. Za mnje pak njeje to žane prašenje wuznaća, za kotrež bych dyrbjal wojować.

Kak so sam wuznawaće, sće Serb abo Němc?

Sym lokalny patriot a bych so jako serbski zastopnjował. Sym Serb, kiž je wotrostł pod masiwnym němskim wliwom. Identita čerpi, hdyž je wliw wotwonka tak sylny.

Kak posudžujete serbske džěło w Delnej Łužicy?

Wobžaruju, zo so kóždy serbska institucija w swojej jušce wari. Njejsym sej wěsty, hač cyrkwinske džěło scyła někajku rólu hraje w zjawnym serbskim wědomju. Domowina wobhlada ju jako třěšna organizacija.

Hdyž je raz wysoki wopyt w Serbskim domje, tak jako zastupjerjo cyrkwy ženje přeprašeni njejsmy. Sym to jednaćelej Domowiny w Choćebuzu raz prajil, potom běchmy před něhdže třomi lětami raz přeprašeni a potom bě zaso kónc. Oficialne serbske pozicije su w Delnej Łužicy wobsadžene wot ludźi, kotrymž je cyrkej cuza. Cyrkej so do jich wobrazu njehodži a so tak ignoruje.

Što byšće sej hinak přať?

Bych sej přať, zo so zjawnje praji: „Stejimy před problemom wotemrěća serbsčiny. Kak móžemy so zhromadnje wo to postarać, zo so tole njestanje?“ Bychmy trjebali tajke něšto kaž kulojte blido, na kotrymž su wšitcy wobdzěleni, kiž na serbskim polu něšto činja. Tam dyrbjeli so wšě problemy diskutować, hewak wostanu wone nje-rozrisane, so pod powjerchom dale žehla a škodu načinja. Nětko wojuje kóždy sam za sebje, město toho zo so koncentrujemy a z mjezsobnym respektom hromadže džělamy. Mam prawidłowne konsultacije wšěch zastupjerjow serbskich aktiwitow w Delnej Łužicy za trěbne.

Kak posudžujete přichod Serbow w Delnej Łužicy?

Jako křesćenjo wšak mamy přeco w nadžiji žiwi być. Statistiske ličby wězo njejsu optimistiske, ale džiwu so tež džensa hišće stawaja. Jako čłowjekojo nimamy wšo sami w ruce. Tak wostanje za mnje tež přichod Serbow w Delnej Łužicy wotewrjene prašenje.

Maće serbske zwiski do Hornjeje Łužicy?

Přez spěwarske mějach trochu džěłowego kontakta. Hewak poprawom žanu wuměnu nimam.

21. junija budže serbski cyrkwinski džěń w Korjenju. Što to za Was a wosadu woznamjenja?

Lětsa je temu 300 lět, zo je Korjeński farar Fabricius tu na farje dał přeni serbski Nowy Zakon čišćec. K tutemu jubilejej chcemy tu serbski cyrkwinski džěń zhromadnje jako Horni a Delni Serbja swječić. Ryzy serbske kemše tu su wězo njezwučene. Wočakamy, kajka budže rezonanca.

Wutrobny džak za rozmoťu.

Prašala so **Trudla Malinkowa**

Cyrkej w Korjenju pola Choćebuzy, při kotrež farar Hupac wot lěta 1983 skutkuje. Tu swjeća Horni a Delni Serbja dnja 21. junija zhromadnje swój cyrkwinski džěń. Foće: W. Měškank

Serbske spomnjenki na Wettinski swjedžen w Drježdžanach 1889

W juniju 1889 swječachu w Drježdžanach 800lětnu wobstaću sakskeho kralowskeho rodu Wettinow. Z mnohimi zarjadowanjami traješe swjedžen wjacore dny. K zakónčenju srjedu, 19. junija, wuhotowachu skupinu z cyteje Sakskeje pyšny holdowanski čah. W mnohich wobrazach předstajichu stawizny Wettinskeho rodu kaž tež wšelake stawy sakskeje ludnosće. Zapřijeći do tuteho čaha běchu tež Serbja, kotřiž mějachu so po přecu hłowneho přihotowanskeho wuběrka předstajić ze swjedženskiimi čarjemi a kwasnym čahom.

Přihoty ze serbskeje strony zahajichu so w decembru 1888. Fararja Imiša w Hodźiju postajichu za předsydu serbskeho přihotowanskeho wuběrka, kotremuž přislušachu dale katolski farar Kučank, redaktor Smoler a zapóstancaj Kerk a Kokla. Wuběrk zdoby ewangelskich a katolskich Serbow za zhrmadne předstajenje serbskeho podžela.

Wuhotowanje wobdželnikow so nadrobne předpisa. Tak mějachu jěcharjo swoje konje kaž jutry na křižerjow pyšić. Tež sami mějachu so křižersce zdrasćić – z dwěmaj rozdželomaj: Přez hrudź mějachu nosyć šerpu w serbskich barbach a na hłowu mějachu sej stajić město cylindra wosebiće zhotowjeny klobuk, kaž běchu jón Serbja w prjedawšich časach nosyli. Šerpu a klobuk dósta kóždy darmo wot přihotowanskeho wuběrka, kiž bě z nahladnej sumy statnych pjenjecz wuhotowany. Ewangelscy jěcharjo mějachu sej z katolskich wsow křižerske graty wupožčić a při zhrmadnym zwučowanju w Budyšinje nawuknyć konjam hriwy plesć. Katolscy Serbja kładžechu wulku wažnosć na to, zo so při wobdželenju w Drježdžanach njejedna wo křižerjow – přetož křižerstwo, tak wuzběhnychu, je ryzy nabožny nałožk, kiž so k swětnemu

holdowanju njehodži. Na podobne wašnje kaž jěcharski zestaji so tež kwasny čah ekumenisce z wobdželnikami w katolskej a ewangelskej drasće. Za kwasny por natwari so za wjac hač tysac hriwnow wosebita korejta.

Do Drježdžan podachu so Serbja ze swojimi konjemi hižo džen do swjedženja. W něhdyšich Nowoměšćanskich jězdnych kasernach bě za wšěch kwartěr a zastaranje přihotowane. Tam so jim nazajtra dalši wobdželnicy přidružichu, kiž dojedžechu rano z přnim čahom z Budyšina.

Cytkownje wobdželi so na holdowaniskim čahu 12 000 wosobow, 900 jěcharjow, 2 000 koni a 63 wozow. Mjez nimi bě 260 Serbow. Bě to přenje wulke předstajenje Serbow w sakskej stolicy, kotremuž scěhowaše sydom lět pozdžišo hišće wobšěrniša prezentacija skladnostnje wulkeje wustajeńcy sakskeho rjemjesla a wumětskeho přemysla 1896.

Šerpy, klobuki a chorhoj

Serbski čah wotewrěchu tři jěcharjo. Srjedzny z nich njeseše wulku chorhoj ze serbskim napisom „Bóh žohnuj naš drohi kralowski dom!“. Tući tři jěcharjo běchu so hižo tydženje do teho wuzwolili, a to tehórjuna po ekumeniskim wašnju. Jako nošerja chorhoje postajichu katolskeho kublerja Smotu z Kašec, jemu poboku jěchaštaj ewangelskaj kublerjej Kowark

Zbytč čajoweho serwisa fararja Imiša z fotami z Wettinskeho swjedženja, klíž chowa so w Serbskim muzeju w Budyšinje. Na mlokowej kance su zwobraznjeni Wettinscy jěcharjo, na cokorowym nopažku namaka so wobraz serbskeje deputacije, kotraž 17. junija 1889 sakskeho kraleja zbožo wupřa (wotprawa: fararjo Imiš, Kučank a Jakub, sejmski zapóstancaj Kokla, ryčerkubler Šrybar, njeznaty). Foto: Jan Bart, Serbski muzej

z Wujězda pola Ketlic a Čemjera z Kołwazy pola Bukec. Na rysowance, wozjewjenej po swjedženju w Lipšćanskej „Illustrirte Zeitung“, mjenowaných třoch jěcharjow na čole serbskeho wotdželenja z jich chorhoju ze serbskim napisom wuhladamy. Derje spóznać su tež šerpy w serbskich barbach, kiž noša jěcharjo přez hrudź, kaž tež jich „staroserbske klobuki“.

Po swjedženju smědžeše sej kóždy wobdželnik swoju šerpu a swój klobuk wobchowac. Někotrym so klobuk samo tak zalubi, zo chcychu jón jako wobstatk serbskeje mužaceje drasty zaso w Serbach zawjesć, kaž to zjawnje w Serbskich Nowinach namjetowachu. W swójbje zapóstanca Handrija Kerka z Rodec so dopomnjenki swědomiče přez generacije chowachu. Tak móžeše potomnica Hanka Mikanowa z Budyšina njedawno serbsku šerpu a šnalu klobuka do Serbskeho muzeja dać.

Hdže pak je wulka chorhoj ze serbskim napisom wostała, njeje znate. Zda so, zo je ju farar Imiš pola sebe w Hodźiju chował a ju 1896 hromadže z dalšimi dopomnjenkami na Wettinski swjedžen jako eksponat na wulku wustajeńcu w Drježdžanach wupožčił. Po tym so jeje slědy zhubja.

Imišowy čajowy serwis

Tři lěta po Wettinskim swjedženju dósta farar Imiš wot wobdželených Serbow džakny dar za swoje zaslužby jako předsydu serbskeho přihotowanskeho wuběrka. Na dnju jeho 73. narodnin 16. decembra 1892 poda so serbska deputacija, wobstejaca z pječoch ewangelskich a katolskich kublerjow, na Hodžijsku faru a přepoda jemu wosebiće zhotowjeny čajowy serwis z pórclina. Jednotliwe džele serwisa běchu wozdobjene ze wšelakimi fotami Serbow na Wettinskim swjedženju. W Serbskich Nowinach (24.12.1892) a w časopisu Łužica (1/1893) tutón serwis bliže wopisachu:

„Na wulkotnym porclinowym deńčku, ze serbskimi barbami wuhotowanym, steji tole, ze zlotymi pismikami wudebjene napismo: „Serbskemu wótcincej a wodže- ➔

Serbscy jěcharjo z chorhoju „Bóh žohnuj naš drohi kralowski dom!“ na Wettinskim swjedženju w Drježdžanach 19. junija 1889 (wobraz z „Illustrirte Zeitung“ 22.6.1889)

Drasta – wuraz česće před Bohom

Hdyž Čichi pjatk 2009 wot serbskich kemšow domoj jědžech, mějach nimale hodžinku časa sej přemyslić, hač směm sej scyła dowolić tu něšto kritiske napisać, dokelž dyrbjach sej chětro zadziwana na poslednich serbskich kemšach tróšku spodziwnu sadu naposkać. Jako nan swojej džowce rjekny, zo ma ruku dać – tón fakt mje hižo džiwa, zo dyrbi so to paćerskej holcy hišće prajić – dóstach potom wot druheje kemšerki prajene: „To je nětko druhi čas, a hdyž ma jen dosć džěci a wnučkow, potom jen to wjace tak njewidži.“ Ale njeje dha to tež nadawk staršich, džědow a wowkow, džěcom zdwórliwosć nawučić? A za mnje je to wěc zdwórliwosće a přistojnosće a nic druheho časa!

Jako potajkim na Čichim pjatku, najwjšim a najstruchlišim dnju křesćanstwa, do Božeho doma zastupju, steji přede mnu młodzenc w jeansach. Hladajo dele na jeho noze widžach, zo běchu jemu, tež hdyž měješe hižo wobalku, drje přeco hišće předolhe. Běchu na pjatomaj tak rozteptane, zo mějachu džěry.

Wot swojeho lubeho njeboh džěda, ko-

trehož sej jara za jeho powučace słowa česću, a wot swojeju staršeju sym nawukta a tak wotčehnjena, zo mam sej swjaty dzeń, swjaty Boži dom a Bože blido česćić. To wězo tež nastupa wuzwolenje drasty. Tuž nawuknych, zo maja być stupnje wučisćene a zo so na Čichim pjatku ničo pisane, na žadyn pad ničo čerwjene njewoblěka. Z wašnjom tež bě, zo so nowa drasta přeni raz kemši wobhlěka. Tež hdyž steji napisane, zo Bóh na wosobu a drastu njehlada, tak je drasta tola wuraz, zo sej teho wažimy, komuž česć słuša. Hdyž před krótkim na džěle tutón tema narězných, přihłosowachu tež naši katolscy bratřa a sotry, hdžež je dostojna drasta samozrozumliwosć, njech je to njedzelu kemši abo na přewodzenjach. Samo ateisća měnjachu, zo so njedzelu rjeňšo a lěpje zdrasća.

Wróću so do cyrkwyje. Jako džěco, hdyž hišće Bože wotkazanje dóstać njesmědžach, a potom pozdžišo, hdyž sobu k Božemu blidu stupich, běch přeco hnuta, hdyž widžach, kak dostojnje zdrasćeni naši serbscy kemšerjo w polkruhu na wołtarnišću stejachu. Ze želniwosću spominam

na tutón rjany napohlad – kajki to tola wuraz česćownosće před Bohom! Hdyž pak nětko na Čichim pjatku před Bože blido stupichmy, widžach zaso delka roztohanje jeansy, čerwjeny pjezl młodeje žony, někajke pisane T-shirty a srjedža stejo młodu holcu, kotraž bě ke konfirmaciji hišće tajka krasna a nadobna w serbskej drasće – a nětko steješe křiwa, horbata a w jeansach, kiž ani hač dele njedosahachu.

Swjatočna drasta našich přjedownikow běše běla abo čorna. Tu sej wobhlěchu na Božu službu, na přewodzenje a k Božemu wotkazanju. Wšě druhe barby so hodžachu k druhim skladnosćam. Njeby so znajmjeńša to móhlo mjez nami ewangelskimi Serbami dale hajić, tež hdyž „su so časy měnili“? A za konfirmaciju to plaći runje tak. Samo za wupožčenje so drasta džensa poskića.

Nadžijam so, zo so nchtón zranjeny nječuje, ale zo by snano tón abo tamny přichodny raz, hdyž před drastowym kamorom steji, sej přemyslić, što sej wobhlěka. Sym přeswědčena, zo džensniši dzeń, hdyž so tak wjele „čikota“ kupuje a dari, by tež móžno było něšto pjenjz wudać za „dobru drastu“, zo by so znajmjeńša na serbske kemše dostojnosće Bohu napřečo dla wotpowědnje zwoblěkać hodžalo. **Exl**

⇒ rjej serbskeho luda, wysokodostojnemu knjezej fararjej lic. theol. ryčerjej H. Imišej w Hodžiju w dopomnjenju na Wettinski swjedžen 19. junija 1889 z dżakownej lubosću poswjećene wot wobdžělnikow serbskeho čaha. A na tych wšelakich sudobjach su, na kóždym druhe, wulcy wustojnje po najlěpšich fotografijach zhotowane znamjenja z kwasneho abo z jěcharškeho čaha widzić, kaž tež na jenym ta swjedžeńska serbska deputacija, kotraž je před kralom a jeho cyłym kralowskim domom najnutriše zbožopřeća serbskeho luda wuprajita.“

Cyły serwis wupožči farar Imiš 1896 na Drježdžansku wustajeńcu. Pozdžišo přeńdže serwis do Serbskeho muzeja w starym Serbskim domje a po jeho rozpušćenju za nacistiski čas do Budyskeho měšćanskeho muzeja. Wottam wrócištej so 1969 cokorowy nopašk a mlokowa kanka do Serbskeho muzeja, hdžež so džensa w magacinje chowatej. Hdže su zbytnje džěle serwisa wostali, njeje znate.

Mólba w hotelu

Runje w času wokoło Wettinskeho swjedženja nastu w Budyšinje na rózku Sukelnskeje hasy nowy hotel. „Piwowy hród“ („Bierpalast“) jemu rěkach abo „Rachlicec ho-

Wettinscy jěcharjo ze šerpu w serbskich barbach a „staroserbskim kłobukom“, druhi wotprawa Handrij Kerk jun. z Rodec, syn sejskeho zapóstanca Handrija Kerka
Repro: SKA

tel“ („Hotel Rachlitz“). Jeho wobsedzer Ferdinand Herman Rachlic bě po wšěm zdaću Serb, kotryž z přilubjenjom „Pola mje so serbski rěči“ wo serbskich hosći wabješe. Z tym měješe tež wuspěch, přetož wokoło 1890/91 so w přenim poschodze „Piwoweho hrodu“ kóždu wutoru někotři Serbjka k „Serbskemu blidu“ zeńdžechu.

Ferdinand Herman Rachlic da rumnosće swojeje restauracije bohaće wupysić z dekoratiwnym wjerchom a třomi wulkimi nasćenowymi mólby. Jedna, molowana wot prof. Rentscha z Drježdžan, předstaji na alegoriske wašnje „Zaćah Münchner Kindl w Budyšinje“. Tute znate piwo so 1889 w „Piwowym hrodze“ přeni króć Budyšanam porjedži. Dalšej wobrazaj molo-

waše wěsty moler Kügler: „Zaćah sakskeho kurwjercha Jana Jurja I.“ 1620 do Budyšina a „Serbski čah při Wettinskim jubileju 1889 w Drježdžanach“.

Nadrobnosće wo tutech třoch mólbach a jich motiwach njejsu znate. Tež wo jich wosudze ničo blišeho njewěmy. Wěste jenož je, zo tu w dwacetych lětach 20. lětstotka hišće běchu. Wšitke tři wobrazy je w lěće 1924 znaty Budyski moler Rolf Friedmann wěcywustojnje wobnowił. 1927 nowina „Bautzener Tageblatt“ (23.7.1927) w nastawku wo wuznamnych hosćencach

w Hornjej Łužicy „Rachlicec hotel abo Piwowy hród“ naspomni jeho třoch wulkich nasćenowych mólbow dla. 1946 začahny do domu zarjad Domowiny. Hač su tehdy Serbjka dali wone tři wobrazy wotstronić abo přebarbić?

„Rachlicec hotel“ je džensa sydło Ludoweho nakładnistwa Domowina a w hóstnej rumnosći, w kotrejž so něhdy jědžeše a piješe, je džensa „Smolerjerk kniharnja“ zaměštjena. Móžno, zo so tam něhdže za polcami ze serbskimi knihami pod worštami barby hišće chowaja wone tři wulke nasćenowe mólby. Wobraz wo Serbach při Wettinskim swjedženju 1889 by wěsće był zajimawe wobohaćenje za serbsku kniharnju. **Trudla Malinkowa**

Krajna synoda Sakskeje

Wot 24. do 27. jutrownika wotmě so nalětnja synoda w Drježdžanach. Jeje tema bě: Diakoniska zamofwitosć wosadow.

Diakoniski wuběrk je pod nawodom fararja dr. Harald Rabe z Nosaćic sobotniše zeńdženje přihotował, na kotraž běchu mnozy wosadni ze wšěch kónčin krajneje cyrkwy přijeli. Prof. dr. Liedke je w nutnosći ze znatym přirunanjom wo smilnym Samaritanu na dwoje wašnje pomocy skedźbnił: na plaćenu pomoc hospodarja a na smilnu pomoc Samaritana. Přenje wašnje pomocy wotpowěduje džělu Diakoniskeho skutka a druge wašnje nadawkej wšěch wosadnych. Mamy potajkim džiwac na nuzy sobučłowjekow a jim po swojich móžnosćach pomhać, njehladajo při tym na jich přislušnosť k cyrkwi. Tutón druhí džěl pomocy steješe w srjedźišću.

W přednoškomaj słyšachmy fachowej stejšići. Jako přeni přednošowaše prof. Reinhard Turre z Lipska. Wón pokaza na změnu wobliča diakonije w poslednich lětdžesatkach, přirunajo je z časom jeje založenja. Diakonija njeje hižo wjace zarjadnistwo, wjele bóle služba centrala, kotraž ma mnoho konkurentow z podobnymi poskitkami. Tola diakonija rozumi so jako skutkowanje w nadawku Knjeza cyrkwy. Kaž hospodar w přirunanju stara so wona swěru wo potřebnych, kotřiž wobšěrnju pomoc trjebaja. Wosadni pak maja runje tak wažny nadawk na blišim w tym, zo hladaja za nim a zo sluchaja na jeho nuzu. Rubježnicy su tež džensa na najwšelakoriše wašnje aktiwni a pytaja za woporami. By derje było, hdy by kóždy po swojich móžnosćach w akutnych padach pomhał

a tež na to myslil, hdže strach hrozy. Runje tak wažne pak je tež, zo wěmy, što poskići kajku pomoc a hdže ju namakamy, hdyž njepřirůdzemy sami dale.

W druhim přednošku skedźbni prof. Ralf Evers z Drježdžan na rozdžěle diakoniskeje pomocy we wosadze a w Diakoniskim skutku, ale tež na mjezsobnu trěbnosć. Hdžež so dobre zwiski hajo, tam budže pomoc wjele wužitniša. Individualizacija a z tym zwisowaca swoboda w džensnišim času je na jednej stronje wysoke kubło, tola z toho móža tež problemy nastać. W padach, w kotrychž swójba abo stat pomhać njemóžetej, trjebaja ludžo w nuzy pomoc wosady. Wosadni bydla zwjetša blisko při tych, kiž trjebaja solidaritu. Tu ma wosada dobre skladnosće. Hłowna wěc, zo wostanjemy wotewrjeni a sensibelni.

W podijowej rozmołwje z referentomaj staj farar Oehler z Mišna a knjeni Engelmanna diakoniske džěło w dwěmaj wosadomaj předstajilo; tak móžeše so tema pohłubšić. Po wobjedže mějachmy skladnosć, so při rjanym nalětnim wjedrje před cyrkwu z hosćimi rozmołwjeć a sebi wšelake zajimawe iniciatiwy we wosadach wobhladać. We wšelakich skupinach smy po kofejju dale rozmyslowali, w našej skupinje na přikład wo problemach, ale tež wo móžnosćach diakoniskeho džěla we wosadze. Na kóncu smy sej zhromadnje film wobhladali, kiž temy tutěje soboty zjimaše.

Njedzělu swjećachmy Božu službu w Křižnej cyrkwi z fararjom Joachimom Zirklerom a biskopom Jochenom Bohlom, kotryž tež předowaše.

Po wobjedže słyšachmy rozprawu direktora Diakoniskeho skutka, fararja Christiana Schönfelda, wo džěle w zašłym lěće. W přenim džělu rozprawješe wo tym, što nimale 17 000 sobudžělaćerjow diakonije w Sakskej dožiwjeja, w druhim džělu předstajili jich aktiwity a w třěćim džělu wočakowanja diakonije. Tu sej wón přeje, zo wosady a Diakoniski skutak hišće wošo hromadže džěłaja. K druhemu džěleju dosta kóždy synodala 55stronsku brošuru z mnohimi informacijami. Přizamkny so naprašowanje.

Wyši krajnocyrkwinski rada dr.

Direktor Diakoniskeho skutka Christian Schönfeld rozprawješe wo džěle diakonije w Sakskej.
Foće: M. Oelke

Münchow powědaše nam wo swojich dožiwjenjach při wopyće tamiliskeje cyrkwy w južnowuchodnej Indiskej spočatk lěta, zhromadnje ze spěchowarjemi a sobudžělaćerjemi Misioniskeho skutka. W Tranquebarje je Bartram Ziegenbalg před wjace hač 300 lěty ewangelsku cyrkej založil. Wón so tam džensa hišće jara česći. Lipsčanske misionstwo ma tam dobre mjeno a wobhladuje so jako mać. Tež při zapokanzanju noweho biskopa bě to pytnyč. Dr. Münchow předstajili wšelake projekty, kiž so w tamnišej kónčinje z pomocu Misioniskeho skutka zwoprawdžaja. Swětowa hospodarska kriza so w Indiskej mjez druhim w tym pokazuje, zo so holcy husto njeporodža, dokelž ma při žeńtwje swójba njewjesće wjele pjeněz sobu dać. W Madrasu wopytachu hosćo z Němskeje jeničku teologisku wysoku šulu.

Synoda wobzamkny wjacore zakony, mjez druhim změnu zakonja, kiž rjaduje službu predikantow. Wobzamknjenje zakonja za znorjadowanje financowanja kasowych zarjadnistwow je so wo lěto přestorčilo. Synoda je namołwu wobzamknyła, zo bychu so křesćenjo při lětušich wólbach wobdžělili a zo njebychu prawicarsku stronu NPD wolili, dokelž so rasizm, antisemitizm a njepřećelskosć napřećo cuzym z křesćanskej wěru njeznjesu.

Přeni raz je so njedzělu wječor „aktualna hodžina“ přewjedła. Hač do štyrnaće dnjow do synody móžachu so pisomnje prašenja abo tež rozprawy synodalow zapodać. Biskop a zastojnicy krajnocyrkwiskeho zarjada na tute prašenja wotmołwjaču. Cyłkownje wopřija „aktualna hodžina“ šěsć prašenjow a tři rozprawy a traješe někak dwajapoł hodžiny.

Nazymska synoda wotměje so, dali Bóh, wot 13. do 16. nowembra.

Handrij Wirth

Łužiskaj synodalej Handrij Wirth z Njeswaćidła a farar Andreas Kecke z Rakec (předku wotlěwa) na wuradźowanju nalětnjeje synody w Drježdžanach

Měr budź z tobu – Friede sei mit dir

Z tutym serbskim a němskim postrowom měra nad zachodom strowi Janska cyrkej we Wojerecach wot lětušeho februara svojich kemšerjow. Nastaloj stej napismje na nastork Serbskeho superintendenta Jana Malinka. Wón nam raz namjetowaše, w cyrkwi něšto připrawić, štož kóždemu wopytwarnej hnydom serbskosć Božeho domu wuwědomi. To so nam spodobaše, wšako je Janska cyrkej stara Serbska cyrkej našeje Wojerowskeje wosady.

Napismje zhotowił je wumělski rjemjeslnik knjez Vollmert ze Židžinoho. Wosebity džak słuša medicinalnemu radže na wuměnk Heinej-Dieterej Tempelej. Wón je naležnosť k swojej sčinił a je sej k 70. narodninam wot svojich gratulantow prał,

město darow skladować za tutón zaměr. Tak stej napismje poprawom dar, kotryž je jubilar skladnostnje svojich narodnin darił našeje Janskeje cyrkwi. Tehodla prajimy tež w serbskej rěči: Luby knježe Tempelo, wutrobny džak! **Joachim Nagel**

Jubilar Heinz-Dieter Tempel, wumělski rjemjeslnik knjez Vollmert ze Židžinoho a nawoda cyrkwinskotwarneho towarstwa Torsten Vogel (wotlěwa) pod nowymaj naplsmaj nad zachodom Janskeje cyrkwe Foto: J. Lindenberger

Konfirmandža jako posoljo serbstwa

Jako žiwi posoljo serbstwa běchu přeni kónc tydženja w meji konfirmandža Wojerowskeje Janskeje wosady w Praze. W přihotach na swoju konfirmaciju su woni tradicionelne kruchi wěry tež w serbskej rěči wuknyli. Budže to lětsa we Wojerecach přenja serbska konfirmacija po 50 lětach, po tym zo je superintendent Friedhart Vogel w 90tych lětach hižo holcy w serbskich drastach konfirmował. Nimo teho pytaču konfirmandža, kotřiž pochadžeja ze serbskich swójbow ze zafarowanych wsow a kotřiž su z WITAJ-projektom wotrostli, za serbskimi slědami w Praze. Namakachmy Serbski seminar na Małej stronje a slědžachmy za postavami serbskeho rězbarja Jakule na Karlowym mosće. W sylach

turistow na tutym kóncu tydženja je bohužel njenamakachmy. Njebě tež tak rozsudne, atrakcije Prahi wuhladać, wažnišo nam bě wólno atmosferu tuteho swětowego města do so srěbać a w praksy nazhonić, kak bliska česka rěč serbskej je.

Wjeršk bě wobdželenje na kemšach němskeje wosady njedželu dupođnja. Hromadže z dalšej skupinu konfirmandow ze Šwicarskeje tež nas na kemšach wosebje witachu. Zaspěwachmy štučku w němskej a serbskej rěči: „Das wünscht ich sehr, dass immer einer bei mir wär, der lacht und spricht: Fürchte dich nicht! Ja rady chcu, zo přeco něchtó je ze mnu, kiž praji to: Njebojće so!“ K serbskej wersiji přitomny wyši cyrkwinski rada spontanje přispomni:

„To ani w češčinje nimaja!“ Tak stachu so konfirmandža z Wojerec ze žiwymi posołami serbstwa w Praze. Nic jenož za to mytowachu so z třemi krasnymi dnjemi w Praze.

Džak za možnost pytanja za serbskimi slědami w Praze słuša Domowinje, wosebje knjeni Christinje Šoćinej a knjeni Brigiće Šraminej.

Joachim Nagel

Foto: priwatne

Wojerowscy konfirmandža před Serbskim seminarom w Praze

Wo serbskimaj cyrkwjomaj

Na Třećim mjezynarodnym kongresu stawiznow techniki twarstwa (Third International Congress on Construction History), kotryž wotmě so wot 20. do 24. meje na Techniskej uniwersite w Choćebuzu, přednošowaše profesorka Geva Anat z USA wo serbskimaj cyrkwjomaj. Na přikładže Božej domow we Łužiskich Kotecach a tatarskim Serbinje pokaza, zo přewzachu serbscy wupućowarjo architekturalne formy z Łužicy do Ameriki a natwarichu sej w swojej nowej domiznje njehladajo na tam knježace hinaše wonkowe wuměnjena podobnu cyrkej, kaž běchu ju doma we Łužicy měli. Referentka je so w minjenych lětach zaběrała z architekturu Božich domow w serbskich ewangelskich wosadach w Hornjej a Delnjej Łužicy kaž tež w sydlišćach wupućowanych Serbow w Texasu a w Awstralskej. Wuslědky svojich slědže-

Geva Anat před lětomaj při svojich slědženjach w delnołužiskej cyrkwi Foto: priw.

njow chce poněčim we wědomostnych časopisach wozjewić.

Za małe uniwersitne město Choćebuz měješe kongres, na kotrymž so fachowcy z cyleho swěta zeńdžechu, wulki wuznam. Přeni mjezynarodny kongres stawiznow techniki twarstwa wotmě so 2003 w španskim Madridže, druhi 2006 w jendźelskim Cambridge a třeći nětko lětsa w Choćebuzu. **T.M.**

„Wendischer Wochenschluss“

Farar n. w. Dieter Schütt ze Žylowa a předsyda spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi Uwe Gutšmidt (wotlěwa) wuhotowaštaj němsko-serbsku nutrnosť w rjedže „Wendischer Wochenschluss“ w cyrkwi w Bórkowach. Foto: S. Malk

Powěšće

Choćebuz. W tudyšej Serbskej cyrkwi wotmě so pjatk, 24. apryla, nalětni koncert z chórom Łužyca. Před něhdže 100 připoslušarjami zaklinčachu spěwy w delnjoserbskej, hornjoserbskej, pólskej, českej, ukrajnskej a slowakskej rěči. Dirigentka Lubina Žurawa koncert dwurěčnje moderěrowaše a Christina Kliemowa předstaji připoslušarjam narodne drasty spěwarkow. Po kónčnym kěrļušu „Rědnjejšy Jezu“ („Najrjeńši Jezu“) sej wopytowarjo přidawk wužadachu.

Budyšin. Wot spočatka meje sem so na Michalskej farje twari. Dom so wotwonka wobnowja, dóstanje nowu třěchu, izolaciju murjow a nowy wonkowy wobmjek. K bydlenju w třěšnym poschodže so na južnej stronje balkon přitwari. Slónčny časnik a němske hrono na zapadnych swislach njemóžetej so w nětčišej formje zdźeržec, ale budžetaj so w nowym wuhotowanju zaso na dotalnym městnje připrawić. Spočatk awgusta maja džěla zakónčene być. W léce 1802 natwarjenu dom je so w aprylu 1945 wotpalil a so hač do 1950 pod skromnymi wuměnjemi powójskeho časa znowa natwaril.

Budyšin. Na XX. Budyskim forumje bywšich politiskich jatych, kiž so spočatk meje w Budyšinje wotmě, přednošowaše mjez druhim biskop Axel Noack bywšeje Ewangelskeje cyrkwinskeje prowincije Sakskeje. Wón pokaza na wulki wuznam ewangelskeje cyrkwy za čas přewrótů w NDR a wuzběhny, zo maja tež dženska křešćenjo wažny hlós w towaršnosći.

Łaz. Chór a smyčkowy orchester Serbskeho ludoweho ansambla wuhotowašej sobotu, 9. meje, we Łazowskej cyrkwi nalětni koncert. Mjez druhim zaklinčachu twórby Jana Pawoła Nagela, Michała Wałdy, Bjarnata Krawca a Felixa Mendelssohna Bartholdyja. Tež přenje tři dobyčerske spěwy kompozitorskeho wurisanja Zwjazka serbskich spěwarskich towarstwow so předstajichu. Koncert bě wosebje wěnowany njeboh Janej Pawołej Nagelej, kotryž by 8. meje swoje 75. narodniny woswjećil.

Budyšin. Swoju lětušu zběransku akciju je sakska Diakonija pjatk, 15. meje, w Budyšinje zahajiła. Z informaciskimi stejišćemi a live-hudźbu pod Bohatej wěžu skedźbnichu Budyšanow na skladowanje, kotraž so lětsa na dobro telefonoweje dušepastyrskéje služby přewjedze. Direktor sakskeje Diakonije, wyši cyrkwinski rada Christian Schönfeld, rozprawješe wo trěbnosći telefoniskeje pomocy ludžom w nuzy.

Malešecy. We wobłuku domizniskeho swjedźenja zarjadowaše Malešanska wosada na Bože spěče dwurěčne kemše. Wone wotměchu so po mjeztych hižo zwučenym wašnju w swjedźenskim stanje. Něhdže 150 kemšerjow z wokolnych wosadow so zeńdže, zo bychu předowanje Serbskeho superintendenta slyšeli. Farar Noack-Chwačanski spěwaše liturgiju. Predikant Jens Winkler z Hučiny čitaše Bože słowo serbsce a němsce. Wulkodubrawscy dujerjo kemše wobrubichu.

Bremen. Pod hesłom „Čłowječe, hdže ty sy?“ (1 Mójz 3,9) wotmě so wot 20. do 24. meje w Bremenje 32. němski ewangelski cyrkwinski džen. W srjedźišću přednoškow a diskusijow stejachu rozmyslowanja wo nětčišej swětowej hospodarstwu krizy. K temu běchu sej do Bremena prominentnych mjezynarodnych hosći z hospodarstwa a towaršnosće přeprošili. Tež z fairnym wikowanjom, eksportom brónjow kaž tež ze žiwjenskimi a džělowymi wuměnjemi na swěće so zaběrachu.

Zbožopřeća

Dnja 3. junija woswjeći w Cokowje knjeni Hanka Chěžnikowa swoje 75. narodniny. Gratulujemy jubilarce wutrobnje a přejemy do dalšich lět bohate Bože žohnowanje.

Dary

W aprylu je so darito za Pomhaj Bóh dwójce 42 eurow. Bóh žohnuj daraj a darcělow.

Spominamy

Před 300 lětami, 25. junija 1709, narodži so w Chrjebi farar **Křesóan Bohuchwał Šerach**. Wón přišluša wulkej w Serbach znatej fararskeje dynastiji Šerachec swójby. Jeho nan Pětr Šerach, pochadźacy ze serbskeje burskeje swójby w Křidole pola Kamjenca, bě přeni w dołhim rjedže zaslužbných serbskich duchowných. Křesóan Bohuchwał wopyta gymnazij w Budyšinje a studowaše teologiju w Lipsku. Tam bě sobustaw Serbskeho předarskeho towarstwa, kotraž bě jeho přirodny bratr Hadam Zacharias w léce 1716 sobu založil. Wón sta so z přiwisnikom tehdy šěroko so rozpřestrěwaceho pietizma, kiž wuchadžeše wot A. H. Francki w Halle a hrabje Zinzendorfa w Ochronowje. Tak služeše po studiju tři lěta pola znatej pietistiskej swójby přišlušaceho hrabje von Gersdorfa w Drježdžanach. Za swoju druhu mandželsku

wuzwoli sej 1753 žonu z Ochronowskich kruhow, džowku fararja Rothy z Berthelsdorfa, sobudžělačerja Zinzendorfa. Serbam služeše jenož pjec lět, wot 1737 do 1742 bě farar w Nosacicach. Wottam poda so do němskeju wosadow Holzkirch a Tiefenfurt w džensnišej Pólskej, hdžež 1776 zemřě. Jeho syn Bohuchwał Benedikt bu znaty wučenc a uniwersitny profesor, kotrehož za jeho zaslužby do zemjanstwa pozběhnychu. Teho potomnik zaso bě za nacistiski čas znaty młodžinski wjednik Baldu von Schirach. T.M.

Přeprašujemy

01.06. 2. džen swjatkow

09.30 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Slepom (farar Huth, sup. Malink)
14.00 namša w Turjeju

07.06. swjedźen swjateje Trojicy

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

14.06. 1. njeđzela po swjatej Trojicy

09.30 dwurěčne kemše we Wojerecach z Božim wotkazanjom (sup. Malink, farar Nagel)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)

21.06. 2. njeđzela po swjatej Trojicy

Serbski ewangelski cyrkwinski džen w Kórjenju
10.00 kemše z Božim wotkazanjom z kemšemi za džěci (tež w serbskim rozhłosu, farar Hupac, sup. Malink, farar Schütt)

05.07. 4. njeđzela po swjatej Trojicy

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)

W juniju wusyla so ewangelske „Słowo k dnjej“ w serbskim rozhłosu.

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawačelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBöh@gmx.de)
Čišč: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjela
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakladnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza mjesačne. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dostawa lětnje přiaražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.